

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
17-18 листопада 2022 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2022

УДК 370.15+371.302.81+613

C916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”*

Протокол № 5 від 24.11.2022

Джуринський П. Б. доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації, Університету Ушинського – голова оргкомітету;

Башавець Н. А. доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського; заступник – голови оргкомітету;

Дразіна Є. В. кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Р. Урбан, професор, Голова вченої ради Інституту фізичної культури Щецинського університету (Польща);

М. Крету, професор, факультет фізичного виховання та спорту, Університет Пітешті (Румунія);

Афтімічук О. Є. доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, республіка Молдова);

Ігнатенко С. О. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Дроздова К. В. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Кучеренко Г. В. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Богатов А. О. викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Рецизенти:

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, в.о. декана медичного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Кошура Андрій Вікторович - Кандидат педагогічних наук Доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинський державний медичний університет Чернівці

C916 **Сучасні** проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали VI інтернет-конференції (м. Одеса, 17-18 листопада 2022р.). – Одеса. : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. – 221 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Заклад вищої освіти
«Університет Ушинського», 2022

школи, який на нашу думку, повинен усвідомлювати свою виняткову роль, потенційні можливості та відповідальність за результати праці у забезпеченні цілісної компетентнісної освіти.

Література

1. Боднарук І. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців як педагогічна проблема сучасної вищої школи. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України електрон. наук. фах. вид. Сер.: Педагогіка. Хмельницький, 2017. Вип. 3. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/visnik_3_2017_pdn.pdf
2. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально педагогічному аспекті. Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. 2006. № 2. С. 25–28.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики. К. : К.І.С., 2004. 112 с.
4. Методичні рекомендації з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (компетентнісний підхід) / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України .Київ, 2013. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://iitzo.gov.ua/wp-content/uploads/2013/03/Методичні-рекомендації.doc>
5. Стратегия модернизации содержания общего образования. Материали для разработки документов по обновлению общего образования. Москва, 2001. С. 12–13.

ПЕРЕДУМОВИ РІЗНОМАНІТНИХ ПОГЛЯДІВ НА ПРАКТИКУ КАРАТЕ

Богдан М. І., Богатирьов К. О.

Держвний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Актуальність. Різноманітні прийоми захисту та нападу відомі із зародження людського суспільства. Первісні люди, які жили родами та племенами, з допомогою найпростіших знарядь добували собі їжу, полювали та захищалися від великих тварин. Подальший розвиток суспільства призвів до розпаду громад, виникненню між класових відмінностей та війнам. Способи ведення бою розвивалися і вдосконалювалися залежно від покращення зброї, проте, рукопашний бій був основним видом сутички протиборчих сторін.

Бойові єдиноборства зіграли значної ролі у розвитку людства. Можна стверджувати, що мистецтво бою стало одним із головних факторів виникнення, розвитку та збереження цивілізації. Зберегтися, а тим більше зайняти провідне становище, залишити свій слід в історії та культурі змогли лише ті народи, які розвивали бойове мистецтво

Сьогодні карате вважається формою рукопашного бою, яка виникла на Окінаві (тоді відомому як королівство Рюкю) під впливом китайського та японського походження, яке поєдналося з місцевим мистецтвом Окінави Те, або «рука». Це з'єднання розвинулося через постійне культурне перехресне схрещення з Японією та Китаєм протягом історії Рюкю, значною мірою завдяки географічному положенню Окінави між Китаєм і Японією та її торговельній мережі, яка розтягнулася аж до Яви (Kerr 2000).

Хоча тонкощі походження карате є предметом суперечок, цей опис є основою, яка буде використана при дослідженні історії мистецтва до того, як воно стане об'єктом історичних записів.

На початку 20-го століття карате почало утверджуватися в материковій частині Японії (мається на увазі в даному випадку острови Японського архіпелагу, крім островів Рюкю і Хоккайдо).

З того часу багато хто за межами Японії почали розуміти його як японське бойове мистецтво, а не як окінавське. Природа карате є спірною серед його практикуючих, які по-різному можуть описувати карате як:

- 1) окінавське бойове мистецтво,
- 2) японське бойове мистецтво або
- 3) японське бойове мистецтво, яке відрізняється своїм окінавським походженням.

Широкий спектр інтерпретацій, які приписують карате, походить від перетину мистецтва з тим, як Окінава та люди Окінави розглядаються по відношенню до японського материка.

Японія відома своїми бойовими мистецтвами в усьому світі, і, як зазначається, крім електроніки, автомобілів і кухні, є найбільшим експортером бойових мистецтв. Практикуючі бойові мистецтва в усьому світі вважають їх емблемою культури, що походить безпосередньо з історії та духовної філософії цієї культури.

Карате можна позиціонувати в межах японського бойового мистецтва, але можна представити як таке лише через згладжування будь-якої різниці між окінавською та японською культурою або через модифікацію самої практики. Для того, щоб карате вважалось японським бойовим мистецтвом, потрібен був перехід від культури Окінави та її традицій до материкової Японії – культурного перекладу практики. Впровадження елементів японської бойової традиції та скорочення сприйнятої різниці між двома культурами та їх відповідним населенням разом дозволили карате утвердитися в материковій Японії.

Цей процес був не просто привласненням культурної традиції загарбницькою та панівною іноземною присутністю у формі японського уряду.

Фактично, цьому перекладу також сприяли особисті дії окінавців, які охоче перейняли японські бойові традиції та ідентифікували себе як японці, так і окінавці. Цікаву динаміку цих переговорів щодо перенесення окінавського мистецтва карате в Японію, культуру з власними багатими бойовими традиціями, можна описати або як надзвичайно успішну, або як надзвичайно ефективну.

У той час як деякі підтримують автономію та культурне вкорінення карате як корінного мистецтва Окінави, японський уряд розглядає карате як японську культурну традицію, яка узгоджується з їхнім поглядом на Окінаву як на частину Японії як юридично, так і культурно. Уряд Японії включає карате в групу видів діяльності, які охоплюються «культурною візою», яка надає відвідувачам тривале перебування в Японії, якщо вони там знаходяться для вивчення культури.

Роблячи це, японський уряд надсилає чіткий сигнал, що карате є японським і може використовуватися як вхід для відвідувачів у те, що він вважає квінтесенцією японської культури, або як посольська практика, при експортуванні за кордон. Для того, щоб карате стало символом японської культури, навіть якщо тільки для уряду Японії, впливає, те що або японська культура повинна була змінитися, щоб узгодити традиції та ідеали карате (що ґрунтується на його положенні в культурі Окінави), або навпаки.

Завдяки дослідженню історичних зв'язків між Окінавою та Японією, зокрема, відносин карате на початку 20-го століття, можна докладніше відстежити практики, адаптовані, видалені або прийняті в перекладі карате з Окінави до Японії. Крім того, можна дослідити, які наслідки таких змін були позитивними для самої культурної практики і як такі наслідки можуть вплинути на місце карате в культурному контексті.

Незважаючи на те, що карате часто розглядається лише як система фізичних послідовностей, для багатьох практикуючих карате є не лише фізичною практикою, але також існує в рамках ідей, знань, вірувань і практик, взятих із культур, у яких воно з'явилося.

Для багатьох практика карате – це не просто набуття фізичних навичок і здібностей, але й шлях до самовдосконалення та ідентифікації з культурною та символічною практикою як складовою їх самоідентичності.

Навіть коли Кінан зазначає, що «бойові мистецтва можна легко вирвати з їхнього східно-азіатського контексту, позбавити будь-якої духовної чи гуманістичної цінності та практикувати лише для досягнення спортивної майстерності чи вуличного бою», він робить це з припущенням.

Такий зсув є не просто незначною модифікацією практики, а зміною, настільки драматичною та фундаментальною, що вона трансформує все,

безповоротно відокремлюючи його від попередника та створюючи щось інше. Це ставить запитання: «Що можна змінити в культурній практиці, перш ніж вона перестане бути оригіналом, а скоріше стане зовсім іншою практикою?»

Як стверджує Донох'ю, організації бойових мистецтв є по суті символічними засобами, оскільки вони об'єднують учасників у сузір'я дій та ідей, які створюють відчуття ідентичності та спільноти. Незважаючи на чудову здатність пристосовуватися до нового культурного середовища, така символічно переплетена практика ризикує досить легко втратити свою «оригінальну» культуру.

Центральне значення таких символічних, структурних і процедурних практик ґрунтується на розумінні того, що карате є вираженням культурних ідеалів, які є типовими для культури Окінави. Щоб перевірити це твердження, потрібне належне розуміння передбачуваного походження карате та історичного середовища, в якому ця практика виникла.

Походження мистецтва, відомого як карате, не було детально описано, але існує інформація, отримана через усну традицію та випадкові письмові посилення. Із зібраних фрагментів виникла офіційна, хоча й суперечлива, розповідь. Карате - це креольська практика, яка була об'єднана разом на острові Окінава. Карате, яке спочатку називалося «Те», поєднувало місцеві бойові прийоми зі знаннями та практиками Китаю, Японії та, можливо, Таїланду, Філіппін та інших країн цього регіону. Однак найбільший вплив мав Китай.

Згідно з цією найбільш всеосяжною теорією (включно з можливістю впливу Індії, Кореї та інших країн), карате є об'єднанням практик і технік з усіх куточків Азії, які були включені в мистецтво «Те» Окінави. А от Моттерн, навпаки, стверджує: «Карате не слід плутати з «Те». Оригінальна назва карате була Тоуді, або Тоте (рука Тан).

Хоча зв'язок Тоуді з китайськими бойовими мистецтвами добре встановлений, деякі автори вважають, що «Те» мав чітку космогонію, яка походить від взаємодії між правлячим класом Окінави та феодальною Японією.

Тоуді і Те могли ділити острови Окінава, залишаючись при цьому різними, розшарованими та відповідно окремо пов'язаними з Китаєм чи Японією. Крім того, вони могли бути спорідненими дисциплінами, які запозичувалися з тих самих джерел і змішувалися, під час розвитку на островах Рюкю. Хоча остаточне походження мистецтва, яке стало карате, є суперечливим, взаємодія та перехресне змішування бойових практик у регіоні є явищем, яке призвело до злиття карате.

Слід пам'ятати, що між усіма трьома королівствами (Рюкю, Китаєм і Японією) існувала торгівля та подорожі, і що в таких взаємодіях, крім торгівлі товарами, ділилися ще й культурними практиками.

З самого початку карате було не просто продуктом однієї нації чи однієї культури, а скоріше результатом взаємодії у Східній Азії між групами, які мали часті та тривалі контакти.

Отже припущення, що карате є практикою, окремою від культури є помилковим. Те, що карате було взято з багатьох джерел, не применшує важливості місця, коли говориться про формування карате. Такий нематеріальний культурний об'єкт, як карате, не створено певною культурою (у даному випадку окінавською) з цілісної тканини, а скоріше почерпнуто з джерел як в історії цієї культури, так і в тому, що конкретна культура має інші способи діяльності.

Питання остаточного генезису враховує важливість культурної практики її походження, а не її відношення до суспільства та культури, в яких вона практикується. Незалежно від того, якими каналами воно проходило, карате стало культурною практикою Окінави, коли воно було визнане цією культурою як ознака їхньої групової ідентичності – коли воно могло успішно переносити, передавати та втілювати їхні концепції спільної ідентичності.

Саме цей зв'язок із окінавським суспільством, а не його походження в цьому суспільстві, робить карате важливою частиною нематеріальної культурної спадщини Окінави. Цей зв'язок сформований накладанням культурних переконань і процесу на апарат практики (тобто людське тіло) та його обмеження.

Ця комбінація об'єктивних параметрів і суб'єктивних мотивацій створює значення та цілі карате, унікальні для Окінави. Але це не виключає можливості інших способів проведення практики в різних культурних умовах.

Література

1. Бишоп М. Окинавское каратэ: учителя, стили, тайные традиции и секретная техника школ воинского искусства. К. 2001. 304 с.
2. Гірак А. М. Традиційне карате Фудокан: навч. посіб. для студ. Рівне : Міжнар. ун-т «РЕГІ» ім. академіка Степана Дем'янчука, 2004. 315 с.
3. Йорга Илья. Традиционное Фудокан каратэ. Мой путь. Основные психофизические принципы. Белград. 1998. 117 с.
4. Стивенс Джонс. Три мастера Будо. Киев: «София», 1997. 96 с.
Близнюк С. В. Шлях кіокушин карате в Україні. Київ : Український пріоритет, 2012. 432 с.
5. Теорія і методика викладання спортивних єдиноборств в системі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Єдиноборства. 2017. № 1. С. 57-60.
6. Яремчук Ю.Я. Фізична підготовка у вивченні Шотокан карате-до у вищих навчальних закладах: навчально-методичний посібник. МОНУ,

Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 98 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ КЛУБНОЇ СИСТЕМИ ВЕЛОСПОРТУ В УКРАЇНІ

Бондаренко В. В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

При дослідженні питання було звернено до наукових статей та виданих матеріалів Джуринського Петра Борисовича – доктора педагогічних наук, професора, директора навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації, Університету Ушинського.

Анотація. Щораз більший інтерес до створення спортивних клубів як базової ланки розвитку спорту України формує актуальний напрям досліджень.

Мета дослідження – обґрунтувати основи ефективної діяльності спортивних клубів як базової ланки спорту України.

Результати. Установлено обов'язкові компоненти діяльності спортивних клубів, серед яких організаційний пов'язаний зі стратегічним визначенням приналежності спортивного клубу до незалежних (громадських), підпорядкованих чи змішаного типу структур; правовий визначається нормуванням діяльності спортивного клубу та узгодженості її з законодавчою базою України; фінансовий – вибором основних джерел забезпечення діяльності з досягненням стабільності та ґрунтовності надходжень для реалізації основних завдань; інформаційний – висвітленням результатів та популяризацією діяльності спортивного клубу в соціальній групі та суспільстві загалом.

Актуальність проблеми, яка зумовила зробити вибір теми формується на основі проблематики яка виникла ще багато років назад, а наразі з кожним днем розвалює велоспорт та не дає розвиватися в сучасному напрямку.

Дослідити проблематика можна шляхом критичного аналізу та порівняння європейської та північноамериканської клубної система з нашою радянською системою, яка в нашій «вже» демократичній країні не працює, а лише виживає.

Об'єкт дослідження – застарілий процес та непрацююча система, що породжує корупцію, та усугубляє і так скрутне становище спортсменів та унеможливує залучати інвестування та розвивати велоспорт.

Предмет дослідження – клубна система велоспорту в Україні, яка має на меті фундаментально змінити систему велоспорту в Україні. Стимулюючи та залучаючи до розвитку всі зацікавлені сторони.